

„Jövel, Adventnek királya...”

Az advent szó a latin adventus Domini kifejezésből ered, ami azt jelenti, az Úr eljövetele, várakozás az Úr eljövételére.

Talán a mai, rohanó világunkban furcsán hat ez a szó: várakozás. A 21. század emberének ez nem erénye. Gondoljuk csak át, ha akarunk valamit, akkor azonnal szeretnénk, nem várunk egy percet sem, most akarjuk, nem holnap, nem holnapután. És miután pedig megszereztük azt, ami vágyaink tárgya volt, jönnek a lebecsmérlő szavak: „Ha vártam volna olcsóbban is megvehettem volna...”, „Túl korán, és túl nagy árat fizettem érte...”.

Miért félünk a várakozástól? Mert látszólag holt idő, amikor úgy sejlik, nem történik semmi. Gondoljunk csak arra, amikor elmegyünk a hivatalba, és sorszámot húzunk, és várunk. Az idő számunkra ólomlábakon halad, miközben látszólag nem történik semmi, viszont egyszer csak szólítanak minket, és az ügyintéző hölgy már minden papírunkat előkészítette, és boldogan töltjük ki és adjuk le, és ez által az ügyünk el legyen intézve.

Az advent lényege is ebben rejlik: meg kell várnunk azt, aki az emberiség ügyét elintézi. De hogyan várjuk Őt? Aki falun nőtt fel, mint jómagam, az tudja, hogy a vetés és aratás között türelmes várakozással teli időnek kell eltelnie. A gazda nem lehet türelmetlen, mert csinálhat bármit, a termés nem érik meg hamarabb. Viszont a vetés és aratás között megteheti a gazda azt, hogy védelmezi a földjét. Körbekerítheti, vagy madárijesztőt állíthat, hogy magokat a madarak fel ne csipegezzék. Te is így várakozol, kedves Olvasó? Vagy hagyod, hogy az adventi váradalmadat megfertőzzék a világ fényei?

Mert vannak adventi vásárok, adventi hangversenyek, és sok egyéb program, de ott van veled a lényeg? Ott van a szívedben Jézus Krisztus, akit vársz? Ha az ünnepből kiszorítod az ünnepeket, akire vársz, mi értelme annak az ünnepnek? Mi az értelme annak, hogy a külső fények játékában gyönyörködsz, de belül sötétnek és üresnek érzed magad?

Kívánom mindenkinek, hogy az advent alkalmával tekintsen mélyen magába, és nyissa meg a szívét az „Advent királyának”, mert ahol Ő van, oda megérkezik a legnagyobb ajándék, amit Isten az embernek adhatott: a szeretet.

Rácz Gábor

IV. évf. teológus – lelkipásztor szakos hallgató

György András versei

Csak a Tied

Békés harmóniák közt
hallgat a szívem.
Rejti a csendet,
mit hangod teremtett
végre idebent.
Szó sincs,
dallam se lehet,
hogy rajtam erőt vegyen,
ha Te nem engeded.
Megnyerted,
Csak a Tied.

Karácsony

A világ fölött
rejtőző nagy csend
lakik idebent,
a szavak mögött.
Egy öleléssel
el tudok most
mondani mindent.

A szerző a Pozsonyi Rádió magyar adásának szerkesztője és Somorja református lelkipásztora.

Debrecenben az adventnyitó nagytemplomi istentisztelet után december 1-jén délután a Kossuth téren meggyújtották az első adventi gyertyát.

Az oldalon: Révész Gábor felvételei

Szeretett nyelvünk és a szeretet nyelve

Részletek dr. Fekete Károly egyetemi tanár, a DRHE rektora a magyar nyelv napja alkalmából a Nagytemplomban, november 13-án elhangzott ünnepi beszédéből.

(...) Péntek János kolozsvári nyelvész-professzor szerint „az anyanyelv szakrális funkciója a reformációban vált teljessé, és az elkülönülés igényét is a reformáció váltotta valóra”. Már Luther-tól kezdve reformációs örökséggé vált a latin nyelvet felváltó anyanyelviség. Kálvin szerint is magától értetődő volt a nemzeti nyelven folyó istentisztelet. Ez az alapelv erős gyökeret vert a magyar protestantizmusban, olyannyira, hogy öntudatosulásának hatalmas fegyverévé vált a magyar nyelv, amellyel jelentősen hozzájárult a magyar irodalmi nyelv kialakulásához.

A XVI. század 30-as, 40-es éveitől a magyar Erasmus-követők, Komjáti Benedek, Pesti Gábor és Sylvester János járnak elől ebben, hogy aztán a reformáció terjedésével még inkább erősödjön Heltai Gáspár és Bornemisza Péter prózájában, terjedjen Tinódi és a széphistóriák epikájában és kicsúcsosodjon Balassi Bálint életművében. (...)

De igen sokat beszélhetnénk Károli Gáspár bibliafordításának (1590) és Szenci Molnár Albert zsolnártörténetének (1607) hatásmechanizmusáról is, és arról a magyar nyelvel kapcsolatos köteleességtudásról, amely magyar nyelvtan írására ösztönözte Szenci Molnárt,

illetve arra készítette Geleji Katona István erdélyi püspököt, hogy prédikációs kötetéhez függessze a maga Magyar Grammatikáskáját.

A magyar szó szépművesei közé még olyanok is beléptek, mint a Kollégium professzora, Maróthi György, aki az Aritmetica avagy „számvetésnek mestersege” című művével nem csak a korszak legjobb matematika könyvét írta meg, amelyet még Arany János diákkorában is használtak, hanem elkezdte megalkotni a magyar matematikai szaknyelvet.

(...) Ilyen mérföldkövek után lépett elő Debrecenben a mi Csokonaink. A magyar nyelv feléledését óhajtó költő azt mondja: „Nemzeti nyelvünket pedig már a szóllással együtt tanulni kezdetük, s készek már gyermekségünkben azok az utak, amellyeken az első ideák a mi elméinkbe beszívárognak. Örömet hallgatjuk a morált azon a nyelven, amellyen szüléink és a jó öregek csepegtetik belénk az erkölcsiségnek első zsengecskéit. Édesdeden hallgatjuk azon a nyelven a históriákat, a nemzetek s országok leírását, amellyen dajkáinknak s a körülöttünk lévő embereknek első mesélléseit hallottuk. Szokatlanul látszik előttünk a vallás, ha annak ágazatait nem azon a nyelven adják előnkben, amellyen annak gyakorlása parancsoltatik; ha magyar imádságot mondunk, magyarul éneklünk, magyar papstól hallgatunk.”

Az 1795-ben a debreceni tudós társaságban készített Magyar Grammatika nagy vitát gerjesztett. Kazinczyékkel ellentétben ők úgy vélték, hogy nem felülről kell, művi úton létrehozott irodalmi nyelvet kialakítani, hanem az igényes népi nyelvet továbbfejlesztésével munkálták volna a magyar nyelvfejlődést. Ma már tudjuk Kazinczy előrébb látott, de a debreceni igyekezet serkentőleg hatott erre a folyamatra, és része is lett annak. Kölcsény a Parainézisben már új biztatásokat ad unokaöccsének.

(...) Egy sok szempontból szentségtelen világban élünk, amely vonzóbbnál vonzóbb formában akarja minél többek elhitetni, hogy a XXI. század embere számára természetes az az életfelfogás, amely azt üzeni: „semmi sem szent”. Vannak emberek, akiknek a jellemzésére csak azt tudjuk mondani, hogy „számukra semmi sem szent”. Azok, akiknek semmi sem szent, nem ismer-

nek semmilyen határt. Nem rettennek semmitől sem vissza. Nem válogatnak az eszközökben, a módszerekben. Élünk a két lábon járó szentségtelenség. Nem szent a becsület, a tisztesség, a szavahihetőség. Nem szent a nyelv, az információ, az adat. Nem szent a szerelem, a tulajdon, a haza. Nem szent az élet, a lélek és a meggyőződés sem.

Ebben a szeretetlen, nyelvi agresszióval áthatott közegben hogyan lenne kiszolgáltatottság érzése az embernek, hiszen oda van az, ami irányít, ami mozgat, ami véd, ami oltalmat ad, ami megértésben részesítene. Ez a folyamat pedig törekény állapotot eredményez, igazi válsághelyzetet, mert a mértékvesztés életveszélyes.

Pilinszky János költő egy nagy törvényszerűsége talált rá, amikor így fogalmazott: „Ahol visszaélnék a szeretettel, vagy ahol megszűnik a szeretet, ott nyilvánvalóan elhal a beszéd eredendő értelme is és visszajára fordul művésze. Ahol a beszéd a tagadást, az elkülönülést, az elidegenedést szolgálja – előbb vagy utóbb maga is elhal, elnémul, s ha tovább él is, ez az élet aligha lesz több rákos burjánzásnál. A szeretet elhalása minden nyelvromlás igazi gyökere, s az így támadt betegséget nem gyógyíthatja semmiféle tudós kezelés, nyelvészkedő gond, szerkezeti elemzés. Mindez azt is jelenti azonban, hogy a beszéd véghetetlenül több is, mint a szigorúan filológiai értelemben vett nyelvi kifejezésformák. A világ is 'beszél', csak meg kell hallanunk a szavát. Sőt: ezzel kezdődik min-

den beszéd. Hallgatással. Meghallgatással. Tehát újra csak: nyitottsággal, vagyis szeretettel.”

Ezért óriási a felelőssége a nyelvi identitás szempontjából az embereket körülvevő tanárok, politikusok, jogászok, lelkészek, média-szakemberek, újságírók és színészek, azaz a „legtöbbit beszélők” szerepe. Akkor van joga a „legtöbbit beszélőknek” beleszólni emberek életébe, társadalmi mozgásokba, etikai dilemmákba, ha szavainak forrása, megszólalásának indítéka, beszédének aranyfedezete az anyanyelvet megszentelő szeretet-nyelv.

Ehhez pedig méltó köntöst, tisztas kifejezési formát kell találnia. Egészen konkrétan: szóáradatban gyökeres szavakat. Felvállalni a szellemi igényességet és a nyelv mélységét, de elhagyni az avított, érthetetlen, fölöslegesen archaizáló kifejezésformát, de a demagógia útvesztőit is. Sziruposan, ízléstelenül becsomagolt keneteljenesség helyett az emelkedett komolyság és őszinteség hangja a méltó. A bonyolult szóhüvelyezés helyett egyszerű képszerűséggel adni a lényegest, az életfontosságút.

Nem feledhetjük el: a beszéd hatalma, a szó ereje attól függ, hogy mi hangzik el, s mi célból mondja azt az illető. Ami az ember szívében van, az jön ki a száján. A szív és a száj közvetlen összeköttetésben van: „Mert amivel csordultig van a szív, azt szólja a száj” (Lk 6,45). Aki változtatni szeretne a beszédén, annak erősen és őszintén a szívéig kell látnia, hogy onnan a szép, az igaz, a jó és a szent megfogalmazások kerüljenek elő.

Valaki azt kérdezte egyszer: Mi van a szavaidban? – s így válaszolt rá: „Egyetlen csöppben égboltnyi felhő íze. Egy forgácsban a tölgy ereje, a másikban a fenyő illata. Mi van a szavaidban? TE. Minden szavad te vagy. A szíved, a lelked, az érzéseid, a tested egészsége, a gondolataid. Minden szavadban. – Vagy üresek? Akkor üres vagy magad is. ... Kár minden szóért, mely csupán a lármát növeli, mely a szavak szeméttengerét hulladékkal telíti. A szavaid. Te vagy. / Örülj, hogy szólhatsz. Szólj, hogy örülhess.”

A beszéd teljes terjedelmében, jegyzetapparátussal a licium.hu oldalon olvasható.

Kötetcímlapon a kollégiumi Nagykönyvtár

A debreceni Nagykönyvtár fotója szerepel Frédéric Barbier legújabb könyvében, és csábítja olvasásra az érdeklődőket.

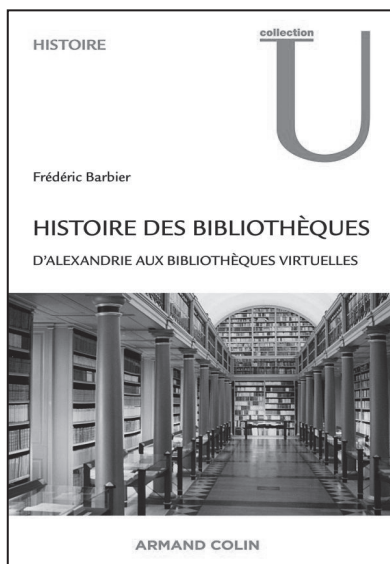
A francia könyvtörténész könyvtár-történeti művének külső borítójára Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtárának fotóját választotta, jóllehet a könyvet a világ számos híres műemlékkönyvtára illusztrálja, Angliától Itáliáig.

Frédéric Barbier több egyetem tanára és díszdoktora, Európa talán legismertebb könyv- és könyvtártörténeti szakembere. Műveit számtalan nyelvre lefordították, a magyar közönség leginkább az Osiris Könyvkiadó gondozásában megjelent, A média története és A könyv története című köteteket ismerheti.

Barbier borítókép-választását Gáborjani Szabó Botond, a Nagykönyvtár igazgatója adventi meglepetésként

fogadta, különösen a könyvben szereplő erős mezőnyre tekintettel, amely a spanyol Escorial, vagy a milánói Laurenziana könyvtárát is magában foglalja.

Frédéric Barbier *Histoire des bibliothèques, d'Alexandrie aux bibliothèques virtuelles*, azaz a *Könyvtárak története Alexandriától a virtuális könyvtárakig* című új kötete, egyelőre csak francia nyelven érhető el.

Amikor meglátták a csillagot, igen nagy volt az örömük. Bementek a házba, meglátták a gyermeket anyjával, Máriával, és leborulva imádták őt. Kinyitották kincsesládáikat, és ajándékokat adtak neki: aranyat, tömjént és mirhát. (Mt 2, 10–11)

Hitben, szeretetben, békeességben „A testté léétel ünnepe esély az emberré válás csodájára...”

Ma mindenki hangsúlyozza a gazdasági nehézségeket, de mégiscsak pénzközpontú világban élünk, materiális ajándékok uralják az ünnepet, külsillogás iparkodik kápráztatni a mindennapokban is. E körülményben mi lehet az advent, a karácsony üzenete a keresztyénség, a reformátusság részéről a saját felekezeteink, gyülekezeteink, illetve a világi emberek számára? – tettük fel a kérdést *dr. Fekete Károly* református lelkésznek, egyetemi tanárnak, a DRHE rektorának és *dr. Kustár Zoltán* református lelkésznek, egyetemi tanárnak, a DRHE általános rektorhelyettesének.

Dr. Fekete Károly: – Engem minden advent és minden karácsony arra figyelmeztet, hogy az adventi-karácsonyi mellbevágó materialitás, a Jézus Krisztus születése, a testté léétel csodája éppen az ellenkezőjéért volt, hogy kiderüljön: „Üdvözítő született ma nektek, az Úr Krisztus”. Aki azért jött közénk, hogy anyag-, test-, ön- és pénzközpontú, embertelen és emberhez méltatlan életünk megváltoztatására ösztönözzön. Azért jött, hogy minden fronton 180 fokos fordulat álljon be, s történjen mindez legbelül és gyökeresen, de mindent átható megvilágosodásban és eltökéltséggel, hogy külsőleg lelki öröm és békeesség kísérje. Aki anyag-, test-, ön- és pénzközpontú szemlélettel szörfözi át az ÜNNEPET, az semmit nem értett meg annak lényegéből, azaz az nem a karácsony lényegét ünnepli, hanem valami mást vagy abból csupán egy részecskét.

Az első advent és az első karácsony azért lett, hogy legyen ÜDVÖZÍTÉS,

hogy az ember váljon végre emberré. Isten a karácsonyban magához ölelte az anyagot, a testet, az énünket és még a pénzközpontúságunkat is. Azért keresi az embert folyamatosan, személyre szabottan, hogy megértesse velünk az igazi materialitás lényegét: Isten személyesen akar velünk találkozni, s ezért mindent megtesz. Lesz egy „második advent” és lesz egy olyan testté léétel, amikor nem az Isten Fia születik meg, hanem megtörténik az ember véges élete utáni megelevenedés, a színről-színre látás, mert Isten maga elé állít elevent és holtat, mindenkit, azaz bennünket is. Aki számol azzal, hogy kikerülhetetlenül lesz találkozás Istennel, s lesz számadás, az éppen hogy nem engedi magán eluralkodni az anyagot (a materializmust), a testiséget, az önzést és a pénzsovárságot.

A testté léétel ünnepe esély az emberré válás csodájára: ez az üdvösséges karácsony mindennaposága. Ezért a

fordulatért jött Krisztus, az Isten Fia. Ezekkel a gondolatokkal kívánok áldott és igazi Ünnepet minden kedves Olvasónknak!

Dr. Kustár Zoltán: – Ajándékozni jó, és ajándékot kapni is mindenki szeret. Ennek az örömét azok is átérzik, akik nem vallási okokból ünneplik a karácsonyt, hanem „csupán” a szeretet ünnepeként. Mert az ajándék összeköti azt, aki adja, és aki elfogadja. Az ajándékozás közösséget teremt, az együtt ünneplés, az a minősített idő, amit egymásra fordítunk, a közös élmények megszületésére is alkalmat kínáló programok pedig az összetartozás kifejeződésének és megerősítésének ősidők óta leginkább bevált társadalmi formái.

Számunkra, református keresztyének számára azonban a karácsony ennél sokkal többet jelent. Nekünk a karácsony mindenekelőtt Isten szeretetéről szól, és arról az ajándékról, amit Jézus

személyében ő adott nekünk. Mi karácsonykor arra a szeretetre emlékezünk, amivel Isten a világot szereti, és arra az áldozatra, amit Isten fia hozott meg annak érdekében, hogy ez a világ hitben, szeretetben és békeességben élhessen. Méghozzá hitben, szeretetben és békeességben – Isten mércéje és akarata szerint. Ajándékaink ezt a mennyei ajándékot hirdetik, szeretetünk pedig, amivel mások felé fordulunk, ebből a mennyei szeretetből táplálkozunk, és egyben ennek a mennyei szeretetnek a boldog meghirdetése is.

Ezért számunkra nem az ajándék mérete vagy az ára a lényeg. Ez a mennyei dimenzió óvja meg ünneplésünket attól, hogy kompenzációs alkalommá váljon, amikor az egész évben elmulasztott törődést és szeretetet próbáljuk bepótolni.

De attól még persze egymás ajándékaik is örülünk, no meg egymásnak is. Mert az emberi szeretet megtapasztalása nekünk is jól esik, és az emberi közösség, testvéri kapcsolat ránk is gyógyító hatással lehet. Ezért nem kell, hogy lelkiismeret-furdalásunk legyen, ha mi is sorban állunk a boltban, és hosszasan várakozunk a pénztárak előtt, mert csak az utolsó pillanatban volt időnk beszerezni az ajándék-ötletet. Csak ne felejtjük el sem a sorban, sem a feldíszített fánál, sem az ünnepi vendéglátás során: én azért szeretek, mert Isten engem is gyermekének tekint, és amit magamból adhatok, csak múltó és méltatlan hírnöke a mennyei ajándéknak, amivel Isten megmutatta, hogy bennünket mennyire szeret.

Minden időnek megvan a maga értéke

Gulácsy Lajos nyugalmazott kárpátaljai református püspök októberben látogatott Debrecenbe, és a DRHE október 23-i emlékműsorán tartott beszédet. A 88 éves püspök úr nem beszélt hangosan, nem használt nagy szavakat, mégis magára vonta több száz fiatal figyelmét, több mint egy órán át.

Szólt a megpróbáltatásairól, az életéről. De nem megtörtés, és nem a múltbéli szenvedések sugároztak lényéből, hanem az a mindent átfogó ősbizalom Isten iránt. Mérheteretlen optimizmus, hogy minden úgy volt, és van jól, ahogy az történik. Mert bizony mindennek megvan az oka. Nem kell félni, keseregni, depresszióba zuhanni, mert a sötétség után mindig jön a fény, a nehéz idők után a megkönnyebbülés. Minden épp akkor, és pontosan úgy történik, ahogy azt Isten jónak látja, és Ő mindig

jobban tudja, mint mi, emberek. Mert amíg mi néha az orrunkig sem látunk, az Ő szeme mindenütt ott van. Bízunk kell benne, és megtaláljuk a békénket.

Püspök úr, kérem, beszéljen mindenekelőtt a gyerekekről!

Csintalan gyerek voltam, sokat csavarogtam, anyám emiatt sokszor megvert... Utólag mégis hálás vagyok neki, mert így figyeltem rá. Az iskolában igyekeztem jó tanuló lenni. Mégis van egy kis keserűség a szívemben, mert régen az volt a szokás, hogy ugye a kicsik ültek elől, a nagyok hátul, és aki elől ült, nem tudott beszélgetni. Aki hátul, az cseveggetett. Miért is vagyok ilyen kicsi termetű?... De mikor a lágerbe kerültem, rájöttem, hogy milyen jó is kicsinek lenni... Osztották a ruhát, nekem mindegyik jó volt. A természetek nem tudták felvenni. Ennivalót pedig

ugyanannyit adtak a testesnek, mint az apró termetűnek. És amikor beálltam a megteremtett baltikumi, germán emberek közé, még a szél sem talált meg... Akkor jöttem rá, Istenem, milyen jó kicsinek lenni, Te tudtad, hogy nekem majd a lágerbe kell menni, és ezért maradtam én alacsony... Régen békétlen voltam a kis termetemmel. De mint azóta sokszor ismételt: meg kell békülnünk azzal, amit Isten adott, mert minden a javunkat szolgálja. Volt régen egy emlékezetes találkozásom egy idős bácsival, aki azt mondta: Lajos, amit most megtanulsz, arra később még nagy szükséged lesz. Megfogadtam, és igyekeztem mindent megtanulni, és valóban szükségem volt rá. A lágerben különösen. És rájöttem, Istenem, milyen jó, hogy ilyen sok mindent megtanultam. Nekem Isten ezzel könnyítette meg az életemet, a lágeridőt, a múltamat, a szenvedéseket.

Milyen tanulsága volt ennek az időnek, levont belőle valamiféle üzenetet?

Minden időnek megvan a maga értéke, fontossága, ha megbecsüljük. Én azért szeretném, hogy ha mindenki megbecsülné, és nagyon örülök annak, ha a fiatalokkal tudok foglalkozni, mert övök a jövő. Nem mindegy, hogy elrontja az életét, vagy megbecsüli. Ezek a fiatalok mind előljárói lesznek majd a társadalomnak. Milyen jó lenne, ha bölcs előljárói volnának! Én ezt kívánom ezeknek a fiataloknak, és magának is ezt kívánom, hogy bölcsen tegye azt, amit tesz. Áldást, békeességet mindenkinek!

Az interjú teljes terjedelmében a licium.hu oldalon olvasható.

Kovács Anita

Ahol az olvasó minden kérdésére választ kap

Hazánk egész területén dolgoznak Debrecenben képzett könyvtárosok

Ötvenéves a debreceni népművelő-könyvtáros képzés. A jubileum alkalmából dr. Goda Éva tanárnővel, a DRHE Könyvtár Tanszékének vezetőjével beszélgettem. Tanárnő nagy lelkesedéssel, örömmel beszélt a szóban forgó időszakról.

Milyen szellemi hozadékaik voltak ennek a fél évszázadnak?

Könyvtárosképzésünk hagyományai, tapasztalatai jó alapot szolgáltatnak a hazai könyvtárosképzés fejlesztéséhez. A nálunk végzett hallgatók nagy részben garantáltak és szavatolják szinte a Dunától keletre fekvő ország-rész könyvtári és közművelődési szakemberellátását. Jelentős számban vannak olyanok, akik továbbképezték magukat, tudományos fokozatot szereztek, rendszeresen publikálnak. Megtalálhatók a művelődési tárcaól a települési művelődési intézmények vezető és középvezető szintjein, stabil, jó szellemű szakemberekként alkotva.

Kik a legnevesebb tanítványok? Kikre lehet a legbüszkébb tanárnő?

Tulajdonképpen minden nálunk végzett hallgatóra büszkéek vagyunk, munkahelyi visszajelzések alapján tudjuk, hogy bárhol is helyezkedtek el, munkájukat a pontosság és a lelkiismeretesség jellemzi. Több országos intézmények vezetői, illetve munkatársai. Például dr. Fodor Péter a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főigazgatója, dr. Nagy Zoltán az Országos Széchényi Könyvtár osztályvezetője, dr. Nemes Erzsébet – ő csoporttársam volt a Tanítóképző Intézetben – a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtárának főigazgatója, Fonyóné Égi Ilona – ő az ELTE könyvtár szakán volt csoporttársam – a Budapesti Műszaki Egyetem Könyvtárának főigazgatója, de lehetne a sort tovább folytatni.

Büszkeséggel tölt el, hogy bárhová megyünk az országban, ahol könyvtárakat vagy művelődési intézményeket tekintünk meg, vagy szakértői munkát végzünk könyvtárakban, szinte mindenütt találunk pár perc alatt olyan vezetőt, vagy munkatársat, aki nálunk végzett. Legyen ez országos szakkönyvtár, megyei, városi, iskolai könyvtár, megyei, városi önkormányzat kulturális területének irányító testülete, múzeum, filmstúdió, rádió-, tv- szerkesztőség, illetve felsőoktatási intézmény.

Mennyire tud ma kutatóműhelyként szolgálni egy könyvtár?

A könyvtár ma olyan kutatóműhely, olyan forrásközpont, ahol az olvasó számára hozzáférhetőek a hagyományos dokumentumok mellett az elektronikus dokumentumok is. A könyvtárhasználó számára a könyvtáros vagy az eredeti dokumentumot szolgáltatja, vagy információt ad a dokumentumról. A könyvtár olyan szolgáltató hely, ahol az olvasó minden kérdésére választ kap, vagy úgy, hogy kézbe veheti az eredeti dokumentumot, amelyben a válasz megtalálható, vagy

ha ez nem lehetséges, akkor információt kap arról, hol találja meg a dokumentumot.

Van ma egy képzet, hogy az internet mindent tud, a világhálón minden megtalálható...

A könyvtárakban a számítógép és az internet nagy segítséget nyújt. Igen, sok minden megtalálható a világhálón, de nagyon fontos, hogy mindig megbízható forrásból szerezzük meg az információt, a tudást. Ehhez nyújtanak nagy segítséget a könyvtárak adatbázisai. Az internet óriási lehetőség a kutatómunkában is. Nem szükséges külföldre utazni például ahhoz, hogy valamely külföldi könyvtár állományában tájékozódni, kutatni tudjunk, vagy állományát használjuk; elegendő, ha ismerjük a könyvtár katalógusaiban való keresés módját, akkor akár otthonról is elérhetők számunkra a szükséges információk.

Sajnos valóban sokan azt hiszik, hogy az internet mindenható, és mellőzik a hagyományos dokumentumok használatát, pedig ezeket a gép nem helyettesíti. A számítógépet én is szívesen használom munkaeszközként gyors információszerezésre, hivatalos ügyek intézésére, de arra, hogy regényt vagy verset olvassak, arra nem igazán alkalmas. A számítógép csak egy gép, a könyvnek pedig lelke van.

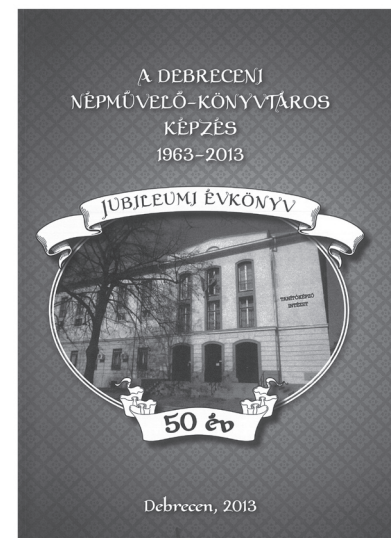
Milyen elhelyezkedési lehetőségei vannak ma egy frissen végzett informatikus könyvtár szakos hallgatónak?

A frissen végzett hallgatók elhelyezkedési lehetőségei kedvezőek. Ezt nagyban befolyásolja például az, hogy hol szeretnének elhelyezkedni, nagyvárosban vagy kisebb településen, milyen típusú könyvtárban szeretnének dolgozni, milyen munkaterületen, stb. Van igény a könyvtárakban a fiatal kol-

legákra, az elmúlt hónapokban például sok álláshirdetés jelent meg.

Több hallgatónk dolgozik Debrecenben is, az egyetemi, illetve a megyei könyvtárban, a Református Kollégium könyvtárban, s többben visszatértek arra a településre, ahonnan jöttek, s ott könyvtárban vagy művelődési intézményben találták meg számításukat.

Végzett hallgatóink örömmel értesítenek bennünket arról, hol helyezkedtek el, milyen munkakörben alkalmazzák őket. Van egy korosztály – derékhadnak mondható –, amelynek tagjai közül

mostanában sokan nyugdíjba mentek, illetve mennek, s az ő helyeikre a végzett hallgatók nagy eséllyel pályázhatnak. S ők lesznek azok, akik könyvtárosi hivatástudattal továbbviszik és öregbítik a szakma szeretetét és megbecsülését.

*Az interjút készítette:
Varga Eszter Zsuzsanna*

Séta az archeológiában

„Kézzelfogható valósággá válik a korabeli ember mindennapi élete, használati tárgyai, tehát mindaz, amiről a feljegyzések nem szólnak.” *Fülöp András, a Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központjának régészeti nyilatkozója ezt, aki 1996 óta dolgozik az intézményben.*

Ön tizenhét éve dolgozik régészként, mire terjed ki pontosan a szakterület?

Kezdetől fogva műemlékekkel foglalkozom, jelenleg is a Műemléki Kutatási Osztályon látom el feladatokat, mely osztályt jómagam vezetem. Elsősorban műemléki védettségű épületek kutatása számít a szakterületemnek, épületek felmenő részeinek falkutatásával, építéstörténeti vizsgálatával foglalkozom. Számos műemlék egyben nyilvántartott régészeti lelőhelynek is minősül, így eredeti végzettségemnek megfelelően ezek ásatását is gyakorta végzem.

Faragott pásztorbot (képünk illusztráció)

A médiában különféle teóriák léteznek a régészeti ásatások folyamatáról. Valójában hogyan lehet elképzelni egy feltárást?

Az izgalmat elsősorban a tudományos kérdések nyújtják, amikor közel kerülhetünk egy írott forrásokban is emlegetett lelőhelyhez, épülethez. A középkorra, mellyel foglalkozom, különösen igaz ez. Kézzelfogható valósággá válik a korabeli ember mindennapi élete, használati tárgyai, tehát mindaz, amiről a feljegyzések nem szólnak. Egy régészeti feltárást feldolgozása azonban hosszú folyamat. Először megtörténik a terepi munka,

igyekszünk minden apró megfigyelést rögzíteni. Azután a feldolgozási munkákban folytatódik a tevékenységünk, ilyenkor áll össze igazán a kép. Vannak a hivatásnak árnyoldalai is. Sokszor szélsőséges időjárási körülmények között, olykor monoton munka vár a régészekre. Ráadásul egy ásatásvezető idejének, energiájának nagyobb részét a munka menedzselése teszi ki.

Ön több feltáráson is részt vett. Csak Magyarországon végez ásatásokat?

Egyetemi hallgatóként volt lehetőségem részt venni franciaországi régészeti feltáráson, később – közreműködőként – Nagyváradon is dolgoztam, de ásatásvezetőként, ahogy a legtöbb magyar régész, csak idehaza végeztem ásatást.

Az ásatások idején akadt esetleg olyan lelet, amelyre eddigi pályafutása során büszkén tekint vissza?

Mindmáig az egyik legjelentősebb lelet egy, a veszprémi apácakolostor területén, Koppány András kollégámmal közösen folytatott ásatáson előjött pásztorbotvég, mely rozsmáragyából készült. Különlegességét az adja, hogy valamikor a 11. század második felében és a 12. század elején, skandináv területen készíthették, amint erre tökéletes, áttört faragott díszítésmódja utal. Jelenleg a veszprémi múzeum kiállításán látható.

Márkus Éva

...mindenki kapja a maga virágszirmát...

A magyar népzenei életben negyedszázada meghatározó módon benne él a Kossuth-díjas magyar népzenei együttes, a *Csik zenekar*. Nemrég Debrecenben adtak nagyszerű koncertet. A csapat hegedűs vezetőjével, *Csik Jánossal* és *Lovasi András* szövegíróval és zenésszel beszélgettem az együttes debreceni, november 17-i jubileumi nagykoncertje után, Debrecenben, a Kölcsey Központban.

A zenekarral kapcsolatban mi volt a legkedvesebb emléke az elmúlt 25 évben?

Csik János: Nagyon sok minden történt velünk, és nagyon sok szép élményünk volt. Amikor a legkisebb faluban muzsikáltunk, az éppolyan fontos, mint akár a Sziget fesztiválon tízezreknek zenélni, vagy éppen Sidney-ben, a világ másik felén fellépni. Úgyhogy minden kedves emlékre jól emlékszem, és örömmel tekintek rá vissza.

Lovasi András: Amikor először meghívtuk a Kispál és a Borz zenekart a Petőfi Csarnokba, akkor készültek az első feldolgozások, amelyek már nem csupán autentikus folkzenék, hanem autentikus folkzenei hangszerekre átszerelt Kispál-dalok voltak. Ezt azért is találtuk ki többek között Attilával, hogy

legyen egy meglepetés a Kispál koncert előtt, és fellépjen egy ilyen zenekar. Akkor már mi Attilával jóban voltunk és írtunk közösen dalokat. Amikor a Csik zenekar játszott, kilopakodtam a közönség háta mögé, és amint belefogtak ezekbe a dalokba, figyeltem az emberek döbbenetét. Mikor elhangzottak a dalok, az emberek hatalmas tapsviharba fogtak. Akkor már lehetett látni, hogy ez az a fajta „crossover” (többféle műfajt, stílust ötvöző) zene, amilyennel már sok a folk- és modern pop zenész próbálkozott az elmúlt negyven évben. A Csik zenekar mellett, hogy sok más tényezője is van – így Jani személyisége vagy Majorosi Mariann hangja –, mégis ezzel a típusú muzsikálással, amellyel jobban megszólaltatja a mai dalokat, érte el sikerét.

1990 óta miben változott a zenéjük?

Cs. J.: Mindig az volt a legfontosabb, hogy az autentikus magyar népzene, mindannyiunk kincsét minél pontosabban, minél hitelesebben próbáljuk megtanulni a régi mesterektől, és úgy adjuk át, hogy örömet és igazi élményt tudjon nyújtani mindenkinek, főleg a fiataloknak. Néptáncosoknak muzsikáltunk, és fesztiválokon szerepeltünk

először. Meggyőződésem, a mai napig is ez a feladatunk, csak más eszközökkel. De az alapgondolat maradt: értékeink megőrzése. Csak változik körülöttünk a világ, és ennek a ritmusát is néha át kell venni... Azokat az embereket is meg kell tudni érinteni, akik nem nagyon találkoznak ezzel az igazán lelket építő és szépítő népzenevel. Ez volt eddig is, és ez lesz ezután is.

A jövőre tekintve mire számíthatnak a rajongók?

Cs. J.: Igaz, hogy nem lehet mindig ugyanazt játszani, mert nehéz a közönség figyelmét és elismerését megtartani,

ehhez viszont tényleg az kell, hogy hozunk új gondolatokat. Megtartva a régi értékeket, nemcsak neves, könnyűzenei előadók zenéit varázsoljuk át egy kicsit népzenevé, hanem a saját ötleteinket és zenei gondolatainkat is megalkotjuk az eddigi zenei stílusban. Azt majd a közönség fogja eldönteni, hogyan sikerült. Mivel elismert zenekar vagyunk, igényességet és minőségre való törekvést követel ez, és ezt a színvonalat igyekszünk tartani a továbbiakban is.

Czibere Zsuzsanna
Az interjú teljes terjedelmében a licium.hu oldalon olvasható.

A szeretet mosolya

Az ősz folyamán egy rendkívül értékes és hiánypótló kötet látott napvilágot *Jávor Zoltán* nyugalmazott főiskolai tanár jóvoltából *Hit és magyarság – Szelezcky Zita élete és művészete* címmel. Sajnálatos tény, hogy a mai fiatalok már alig-alig hallott a művésznőről, pedig hazánk filmművészetének és színházának kiemelkedő alakja volt, akit a kommunista rezsim kényszerített emigrációba a II. világháború után. Az ő életéről beszélgettünk a szerzővel.

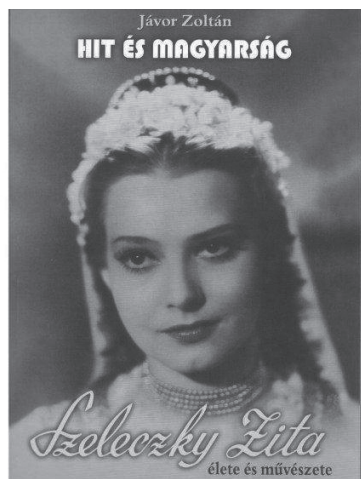
Őn több mint egy évtizedig dolgozott a kötetben. Miért szánta rá magát erre a gigászi gyűjtő- és kutatómunkára?

Egyrészt ez egy nemzeti ügy, talán ez a legfontosabb alaptétel. S ő volt a keresztanyám, tehát rokonai szálaik is fűznek Szelezcky Zitához.

Magánemberként milyen volt Ő?

Tündéri ember volt, egyszersmind nagyon kemény és következetes is, valamint ragyogó koponya; több mint ezer verset tudott fejből. És talán a legfontosabb: tudott mosolyogni. Ez a mosoly még a '90-es években is elbűvölően szép és szeretettel volt, csakúgy, mint a filmjeiben. Huszonhat filmben szerepelt, és mintegy 60 színházi előadásban játszott vezető szerepet, s mindig más arcát mutatta. Kiemelkedően színes egyéniséget ismerhettem meg benne.

Szelezcky Zita az 1930-as évektől a magyar filmművészet és színház egyik leg-

nagyobb csillaga volt. A II. világháború vége, a szovjet megszállás azonban számára is igen kaotikus időszakot hozott. Egy Petőfi-vers elszavalásáért elítélték háborús magatartás miatt.

Zita 1944 decemberében elhagyta Budapestet, és Kőszegszerdahelyre utazott a családjá után. Mindaddig nem akarta elhagyni az országot, amíg nem vált biztossá, hogy a szovjet csapatok eljutnak ennyire nyugatra, ám amikor azok már 5 km-re megközelítették Kőszegszerdahelyt, és elkezdődtek a bombázások, nyilvánvalóvá vált számára: át kell lépnie a határt.

Két, akkoriban fasisztának minősített verset szavalt el, az egyik Petőfié: „Jön az orosz, jön az orosz, itt is van már valóban.” Ezzel véleményem szerint nem állított valótlan, hiszen tényleg megszáll-

ták hazánkat a szovjet csapatok. Ezért igen súlyos büntetést kapott Zita, de a hazaárulás vádját alól felmentették. A népbíróság 1947-ben 3 év börtönre ítélte el, mondvacsinált indokokkal. Fasisztának és nácinak is bélyegezték, ám ez nagyon távol áll a valóságtól. A művészeknek minden esetben, főleg háború idején a saját nemzetük mellett kell állnia, ezt kívánja a kötelesség, emiatt csak Magyarországon üldözték őket, Zita is ennek lett áldozata.

Egy olyan, a magyarsága iránt ennyire elkötelezett ember számára, mint Szelezcky Zita, milyen érzés volt, hogy emigrációba kényszerült?

Tulajdonképpen állandóan magyar társaságban mozoghatott, vele volt két testvére és édesanyja is, tehát a család jelenléte megkönnyítette számára az emigrációt. Zita rendszeresen azt hangoztatta, hogy nincs honvágya, azonban ha valaki meghallgatja az ebben az időszakban felvett hanganyagait, nyilvánvalóvá válik, hogy a rendkívül erős hazaszeretet mellett egy nagyon erős hazavágyódás is megjelenik nála. Ezzel együtt mindvégig megőrizte magyarságát.

Szelezcky Zita emigrációs éveit óriási kultúrmissziót is teljesített, minden elkövetett a magyarság érdekeiért. Ennek egy igen érdekes állomásaként megalapította Argentínában a Magyar Nemzeti Színházat. Hogyan történt ez?

Ez a színház 1951-ben indult el, legfőbb célkitűzése az volt, hogy magyar műveket – különös tekintettel a két legnagyobb színművünkre, a Bánk bánra és Az ember tragédiájára – adjanak elő. Annak érdekében, hogy erre a kettőre megteremtsek az anyagi feltételeket, könnyedebb, a közönséget szolgáló darabokat és nótáesteket is szerveztek. Szerencsére ehhez Zita rengeteg segítséget kapott környezetéből és a Jóistentől is.

Szelezcky Zita híresen jó kapcsolatot ápolt Wass Alberttel is. Az Egyesült Államokba települése után nagyon gyakran közösen járták az országot a magyarság ügyéért. Hogyan kezdődött ez az ismeretség?

Együttműködésük úgy indult, hogy Wass Albert levélben kereste meg nővérét, Olgát. Ezek után Zita sok alkalommal találkozott vele személyesen is, részt vett irodalmi estjein, majd három magnókazettát is készítettek, kettőn Wass Albert regényeiből mondott részeket, egyben verseket szavalt. Ez a jó kapcsolat annak volt köszönhető, hogy világhétközük szinte teljesen azonos volt: a magyarságtudat, a mélységes istenhitt és az emberség egyaránt személyiségük meghatározó tulajdonságai voltak.

Lamos Péter

Az interjú teljes terjedelmében a licium.hu oldalon olvasható.

„Mindannyian Ginák vagyunk...”

A Matula Leánynevelő Intézet növendékeinek és tanárainak megható története *Szabó Magda* tollából, negyven év távlatából is töretlen sikernek örvend, ezt bizonyítja a közel háromezres telt házas közönség is, hiszen Debrecenben november 16-án mutatták be először az *Abigél* színpadi adaptációját a Főnix Csarnokban.

– Vitay Georgina és társainak története minden generáció számára jelentőséggel bír. Gina egy tizenöt éves diáklány, a regény főszereplője, elkényeztetett pesti gimnazista, és apja váratlanul, magyarázat nélkül egy vidéki református internátusba írta. Ez számtalan bonyodalmat szül Gina életében, mint minden kamasz, nehezen tud beilleszkedni, és a szerelem is fejtöréseket okoz számára. Kis-lányból felnőtté válását végigköveti a mű. Akárhányszor olvasom el, nézem meg a filmet, minden alkalommal lenyűgöz, a mondanivalója a mai napig helytálló. Ginában az a legjobb, hogy nem egy elképzelt lány, számomra legalábbis nem. Szerintem mindannyian Ginák vagyunk. Bedobnak minket egy új közegbe, erre így reagálunk mi, fiatal lányok – mondja a szerepről *Bugár Anna*, a karaktert alakító színész.

Arra kértük, szóljon arról, hogyan érintette meg őt a szerepre való felkérés.

– Nagyon szeretem a Gina-szerepet. És ezt a közösséget is. Én először Kiss Marit játszottam az *Abigél*-ben tizenöt előadáson keresztül. Aztán tavaly december 15-én megszületett egy produceri döntés, hogy alakítsam Ginát. Az egész karácsonyi szünetem azzal telt, hogy „oda-vissza” néztem a filmet, olvastam

a könyvet, a forgatókönyvet. Imádom ezt a szerepet. Én azt gondolom, minden fiatal színésznőnek álma egy ilyen szerep, hogy fiatal lányt játszhat. Nem a jövőbe mutatunk, nőket játszunk, hanem lányt. Egy 15 éves lányt, aki ott nő fel a színpadon. Úgy szerelmes, mint mi, amikor még 15 évesek voltunk. Az apjával való viszonya is nagyon jó. Nekem nagyon-nagyon jó viszonyom van a szüleimmel, különösen édesapámmal, nagyon sokat jelent nekem.

Szabó Magda írja, hogy szenvedélyesen szerették egymást és a világot, csak akkor érezték teljesnek, ha együtt voltak. Én is így vagyok az édesapámmal. Csodálatos érzés a nézőknek ezt megmutatni. A Gina szerepét játszani nagyon nagy megtiszteltetés. Keszthelyen volt egy katartikus előadásunk. Ott valami csoda történt. Olyan volt, mintha *Szabó Magda* is leült volna a nézők közé... Vagy megáldotta volna azt az előadást. Párszor sikerült már olyat érezni a színpadon, hogy szerintem ő ezt szereti. A darab nehézsége, hogy filmes a rendezés. Ennek megfelelően kell benne színészként létezni. Hirtelen változnak a színek. Például én, mint Gina az egyik pillanatban benne vagyok egy jelenetben a lányokkal, de egy pillanat múlva már *Kuncz Ferivel* randevúzom. Sokáig nem hittem el magamnak, hogy akkor leszek jó, és akkor tudnak rám hitelesen reagálni a kollégáim, ha tényleg undok kislány vagyok az elején. Ezt is fel kell vállalni ahhoz, hogy látszódjon a jellemfejlődése ennek a karakternek.

A regény kulcsfigurája Gina mellett *Kőnig tanár úr*, aki titokban mindvégig az események mozgatója. *Harmath Imre* Kőnig tanár

úr figurájáról és a szerep alakításáról így vélekedik:

– Érdekes ez: mivel tud erről a szerepről, ismeri a figurát, a színész sokszor azt hiszi, hogy: tudom én ezt a szerepet! De felkészülni rá, eljátszani: egészen más. Természetesen a színész saját magára alakítja át a karaktert, mindig magából indul ki. Ám nyilván nem azt kell játszania a színpadon, amilyen ő az életben. Tehát attól függetlenül, hogy nyilván más személyiségek vagyunk *Schlanger András* kollégámmal – aki szintén játssza *Kőnig*-et –, nem hiszem, hogy lényegi értelemben másként formálnám meg, mint ő. S mivel nyitott és jovialis figurát kell alakítanom, s én általában ilyen vagyok az életben is, úgy gondolom, bennem vannak azok a tulajdonságok, azok a – karakterből származó – jellemzők, amelyek által meg tudom oldani ezt a szerepet.

Harmath Imre szólt a darab fogadtatásáról is: – Azt tapasztalom, szereti a közönség az ilyen, picit romantikába hajló, mélyebb műveket is, miként kedveli a színvonalas vígjátékokat vagy a jó zenés darabokat.

Szabó Magda nagysikerű regénye máig a magyar emberek szívében él, melyet kiválóan tükröz a *Bánfalvy Ági* által megálmodott színdarab hatalmas sikere. Hibátlan szereposztás, igényes előadás, és ami a legfontosabb: őszinte és szívből jövő színészi játék jellemzi. Az *Abigél* újra hódító útjára indult immár színpadon, hogy ismételten magával ragadjon bennünket és a bennünk rejlő kis Ginákat.

Gyönyörű Tamara – Honti Orsolya

BOHÉMSÁG ÉS ÖNIRÓNIA NÉLKÜL NEHÉZ LÉTEZNI

Debrecenben tartott november elején közönségtalálkozót *Rudolf Péter* Kossuth-díjas, kiváló művész. Az *Én* mozim rendezvénysorozat programjaként rendezett találkozón lehetőség nyílt a publikumnak is kérdéseket feltenni.

A téma egyebek között a most készülő filmje, a *Kossuthkifli* volt, s szóba került a filmforgatás és filmezés pszichológiája. *Rudolf Péter* beszélt önmagáról és a világhoz való viszonyulásáról. A moderátori szerepet *Tóth Judit* szerkesztő-riporter töltötte be.

A művész a filmek kapcsán szólt többek között a nevetés és sírás viszonyáról: – Általában azokat a történeteket szeretem, amelyekben e kettő együtt van jelen. Amint azok az életnek is az izgalmas pillanatait, amikor sírni és röhögni egyszerre van kedve az embernek. Ha például az *ÚvegTigris* történetét megnézzük, abban semmi vígjáték nincs! Egy rakás kudarcra ítélt

ember valóban kudarcot szenved, és elbukik. Valamit terveznek, és az nem sikerül. Már amikor terveznek, sem hisznek magukban. Itt az öniróniát éreztem fontosnak, amelyre nekünk szerintem nagy szükségünk van, hogy ne siránkozzunk, és tudjunk önmagunkra rálátni. Bohémság és önirónia nélkül nagyon nehéz létezni. Én azt látom, hogy ha megmerevednek az álláspontok, akkor az ember egyszerre csak nem lesz empatikus. Akinek van öniróniája, és látja önmagát viccesen, az tudja a másik ember nézőpontjából szemlélni magát, és tudja a másikat is nézni.

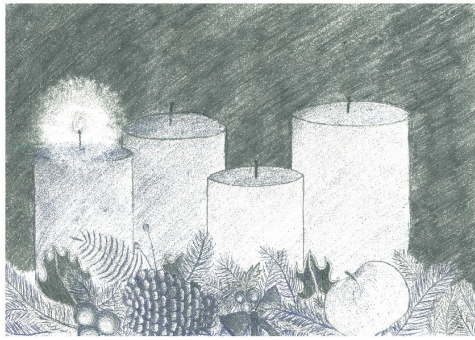
Hatszor ötvenkét perces tévésorozat lesz a *Kossuthkifli*, amelynek forgatókönyvét a Debrecenben született *Fehér Béla* író hasonló című regényéből írta *Rudolf Péter*. Ő rendezi, ő a producer is. – Az *ÚvegTigris* után nagyon sok forgatókönyvet kaptam, és én is nagyon sokfelé kerestem, kutattam, mi legyen a következő lépés – mondta művész. – Mérleg aszcendensű mérleg vagyok, pedagógus szülőkkkel, tehát nem a gyors döntések embere... Ez ügyben viszont villámgyorsan dön-

töttem. A regény, melyet 2012-ben írt *Fehér Béla*, úgy hatott rám, hogy én valami ilyesmit kerestem. Annyira dús, annyira összetett! Vadromantikus történet, 1849-ben játszódik. Kosztümös film lesz. Hat nap története, mondhatnám, hogy road-movie, ha nem hangozna időtlenül egy 19. századi filmmel kapcsolatban. Tény: a forradalmi Magyarországról, Pozsonyból Debrecenbe elindul egy postakocsi, és ezt a postakocsit üldözi egy halottaskocsi, át a frontvonalon. Van egy kalandfilmes hangulata, ez az egyik rétege, közben zajlik a forradalom. De nem a nagy embereket halljuk beszélni, nem vitázik *Görgey Kossuth*hal, nem szólal meg *Széchenyi*. *Kossuth* megszólal, épp itt, Debrecenben, de a jelenetet nem itt forgattuk le.

Rudolf Péter beszámolt arról is, hogy több mint kétszáz helyszíne van a filmnek, s több mint száz színész szerepel benne. – Folyamatosan Debrecenbe törekszünk a történet kapcsán, nagyon sok minden hangzik el az akkori Debrecenről. Ugye, ez az az időszak, amikor éppen főváros volt, és ide költözött *Kossuth* a kormányval. Fe-

hér *Béla* egész pontosan rajzolja meg a történelmi hátteret, és közben elszabadul a pokol... Ilyen szabad írást még nem nagyon olvastam, amelyben van *Jókai*-paródia, vannak horrorjele- netek, népmesei elemek, fordulatok egyaránt, s felbukkan *János vitéz*... Amint például a *Gyűrűk Ura* fölrakott világ, *Fehér Béla* is fölrak egy világot, csak ezek mi vagyunk, ez a mi múltunk és egyben jelenünk. Ugyanis nagyon ravaszul írta meg ezt a dolgot. Azt hiszem, ez érthető lesz a világon bárhol, de nekünk, magyaroknak ez a történet valószínűleg sokkal többet fog elmesélni, mint a világ bármelyik pontján egy másik nézőnek, aki nem ért bizonyos utalásokat. Sokrétű alkotás, ezért például aki esetleg nem ismerné fel a *Petőfi*-verssorokat, amelyeket úgy mondanak el az emberek, mintha a sajátjuk volna, az is élvezheti a sorozatot... Nagyon szórakoztató önálló nyelvezte is van a filmnek. Olyan szavakat hoz vissza a regényíró, amelyeket nagyon régen használtak vagy olyanokat, amiket sohasem...

Pálfalvi Gábor

Kiss Bettina Laura tanító szakos hallgató rajza

Advent van, mindjárt itt az ünnep, hadd küldjek ajándékot: az Aquinói imáját. Nem a teljes szöveget, csak azt a részt, amelyről úgy érzem, elmondhatja az is, aki nem él hitben, talán segít oszlatni a homályt. „Csak azon iparkodjam, hogy kedves legyek előtted, ha mindjárt az emberek tetszésétől foszthatnám is meg.” ... aki hívó, olvassa úgy, hogy az „iparkodjam” szó után gondolja azt: Istenem, aki nem kapta meg a hit kegyelmét, pótolja annak a nevével, aki szentségét ő se vonhatja kétségbe, pótolja azzal: Magyarország. Mert mindig ott buktunk térdre, ahol nem Istent vagy az Országot figyeltük, hanem az emberek tetszését. Mindegy, mi miatt, hol gyávaságból, hol haszonlesésből, hol érdekből, de csak ez volt a fontos: az emberek tetszése. És az Istené? És a hazánké, az egyetlen platformé, amely minden pártnak közös kincse, ahol egyazon erdő fájából ácsolnak bölcsőt és koporsót?

(Szabó Magda: Az emberek tetszése – részlet)

Másképp, máshogyan... ... avagy mit olvasnak a fiatalok?

Van, aki csak a termékek nevét a boltban, áruházban, van, aki az „e” betűket, hogy minél kalóriaszegényebben étkezzen, akad olyan is, aki csak a plakát áztatta utcákon a reklámokat, míg más a telefonján a böngészőt, Facebookot, e-mailt.

Gyakran próbálunk másokban olvasni, gondolatokat megfejteni, jelekből, viselkedésből, kétértelmű kijelentésekből olvasni, egy másik ember múltját felkutatni tekintetéből. Szimbólumok, megjelenés, első benyomás. Fel sem tűnik, hogy ha keresünk valamit a boltban, automatikusan olvasunk, vagy ha eltévedtünk, az utcanevek igazítanak útba.

Ami engem igazán érdekelt, hogy a húszas éveiben járó fiatalok kezükbe vesznek-e egyáltalán könyvet, és, ha netán igen, mit (tudjátok: nagyobb terjedelmű írásműveket tartalmazó nyomtatott, összefűzött lapok egysége, amelyet fedél, borító véd...). Nem arra gondolok, amit kötelezőként olvasunk, inkább, amit magunk szórakoztatására s főleg okulására veszünk elő.

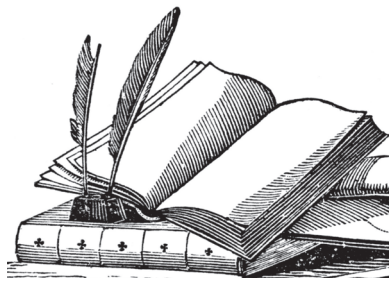
Egy jó könyv információval szolgál, szórakoztat, kikapcsol, tehát nemcsak okosodunk, bővít a szókincsünket is, ami valljuk be, ránk fér. Leghasznosabb időöltés, megoldoztatja a fantáziánkat, elrepít olyan helyekre, ahol még sosem jártunk, más karakter bőrébe bújhatunk, új nézőpontot ismerhetünk meg.

Meghatározó, mikor és mi volt az első ilyen, ami által felsejlett bennünk a könyv szeretete. Népmese? Grimm- vagy Andersen-mese? Egy ifjúsági regény? Mítosz? A Biblia?

Aki nem szeret olvasni, nem feltétlen lusta, vagy szenved időhiányban, általában számára már az Internet világa nyújt „vigaszt”. És mint mondják: arra van idő, amire szakítasz. Ők nem szakítanak. Nem vagyunk egyformák!

Szűrőpróbaszerűen a környezetemben levőkhöz fordultam, akikkel szinte min-

den nap találkozom. Ők Umberto Eco nevét emlegették hol tündöklő, hol kicsit árnyaltabb megvilágításban. Nem tehet róla, hogy nyelvezetét az egyszerű ember nem feltétlen érti. Az átlagembernek, sajnos, egy egyszerűbb fordítás sükségeltetik. A szerény társaságból azért néhány könymoly is feltűnik: Bukowski örök imádata figyel egy hallgató kezei közül, táskájából pedig Baudelaire-től a Mesterséges mennyországok. Egy leányzónál Jane Austin agyonreprezentált Büszkeség és balitélete.

Sajnos, az egyetemi padosroktól távolabb kellett mennem, nem rég összefutottam egy ismerősömmel, s feltéve a kérdést: „mostanában mit olvasol?” Örültem, hogy jött is a válasz: Honoré de Balzac: Tizenhárom története.

Az érettebb fiataliságot képviselői között is érdeklődtem. A kortárs magyar irodalmat megismerni vágyó szobrász, költő például Borbély Szilárd Nincstelnek című könyvét ajánlotta, illetve Forgách András nevét említette. Egyik családtagom Árpa Attila Ha én ezt a klubról egyszer elmesélem könyvére kíváncsi, hátha megtud valamit a kulisszák mögötti parádéről, valamint a mondvasinált sztárokrol. Szintén közeli családtagom Ken Follett A Katedrális lapjait koptatja.

Ezenkívül főleg külföldi írók nevei hangzottak el még mindig a fiatalok körében, úgy, mint Paulo Coelho, Agatha

Christie, Norah Roberts, Stephen King, magyarok közül nem éppen a szépirodalom közvetítői népszerűek (pedig vannak jó írók, csak nem kapnak elég reflektorfényt), inkább Frei Tamás, Csernus Imre vagy Nyáry Krisztián.

Hogy magamat se hagyjam ki a sorból Szerb Antaltól A Pendragon legenda utolsó oldalait olvasom, de Kurt Vonnegut ironikus stílusa is elcsábított, egy-egy novellájával ismerkedem, valamint követezőként Wass Albert Tizenhárom almafájára esett a választásom. És ami még vár rám: Dosztojevszkij, Poe, Sartre, Thomas Mann, Balázs Béla, Kosztolányi Dezső, Mikszáth Kálmán, Karinthy Frigyes...

Ha már olvasás és könyvek, egy székegy vicc jut az eszembe, Olvasni jó a címe. Így is lehet viszonyulni...

Egy öregúrhoz egy újságíró látogat falura, hogy riportot készítsen. – Kérem, mondja el egy napját! – Hát édes fiam, reggel felkelek, megeszek egy fél oldal szalonnát. Megiszok rá 4-5 pálinkát... – Na de bátyám, ezt így nem lehet, a riportot iskolások is olvashatják... Mondja inkább, hogy könyvet olvas. – Jól van fiam. Tehát felkelek reggel, megeszek egy fél oldal szalonnát. Elolvasok 4-5 könyvet, aztán addig dolgozok kinn a szántón, amíg olyan nyira megnő a tudásszomjaim, hogy 5-6 könyvet ismét el kell olvasnom. Bele is szédülök a sok olvasásba, ezért lefekszem, pihenek egyet. Mikor felébredek, megeszek egy jó nagy darab csülköt egy vekni kenyérral. Ebéd után elmegyek a könyvtárba. A Pista már rendszerint ott vár. Együtt elolvasunk vagy tizenkettőt, egészen addig, amíg a könyvtár bezár. Utána meg átmegyünk a Józsihoz, mert neki meg nyomadja van!...

Ásztai Lili

MEGHÍVÓ

a Debreceni Református Kollégium jubileumi évét lezáró zenés karácsonyi istentiszteletre a református Nagytemplomba

A rendezvény díszvendége:
Dr. Áder János köztársasági elnök

A Tiszántúli Református Egyházkerület Elnöksége tisztelettel és szeretettel meghívja Önt

2013. december 18-án 18 órára a debreceni református Nagytemplomba

a 475 éves
Debreceni Református Kollégium jubileumi évét lezáró zenés karácsonyi istentiszteletre

A rendezvény egyben a 275 éve alapított Kollégiumi Kántus jubileumi évének nyitánya (1739–2014)

A belépés díjtalan!

PROGRAM

Köszöntés és áhítat
Dr. Bölcskei Gusztáv püspök

Gárdonyi Zoltán: Adventi fantázia
Karasszon Dezső (orgona)

Dr. Áder János köztársasági elnök
ünnepi köszöntője

Orbán György: Karácsonyi oratórium

J. S. Bach: Áldva áld az Isten engem
– részlet a 147. kantatából

Gárdonyi Zoltán: Légy hív mindhalálig

Kodály Zoltán: 114. genfi zsoltár

Előadják:
a Kollégiumi Kántus és a Kodály Filharmonia

Szólót énekelnek:
Borsos Edith, Xavier Rivadeneira,
Massányi Viktor, Szüle Tamás

Orgonán közreműködnek:
Karasszon Dezső és Sárosi Dániel

Vezényelnek:
Berkesi Sándor Liszt-díjas karmagy,
Marcai Ernő, Torók Ágnes

„A Himnusz lelkierőt ad...”

Az Aranycsapat 60 éve aratta világra szóló diadalát

A Debreceni Egyetem főépületének Szabó István-termében tartottak emlékülést az „Évszázad mérkőzésének” 60. évfordulója tiszteletére. A tanácskozáson olyan ismert előadók is részt vettek, mint *Buzánszky Jenő*, *Hegyi Iván* vagy *Szöllősi György*.

meghalt, a Rákosit figyelő tanácsosok jelentették Moszkvában, hogy országunkban a gazdaság nem működött jól, valamint diktatórikus rendszer van. Az enyhülést országunknak Nagy Imre hozta, hiszen megválasztása után csökkentek a beszolgáltatások, illetve több

Iván szavait idézve: „Szépen csillog az az ezüst!”. Így van, mivel az a második hely még ma is nagy eredmény, ha a mai labdarúgásról kezdünk beszélni. De vajon mi történhetett a honi focival? Sokan magyarázzák azzal, hogy a huszadik század közepén még négy-szögletes volt a labda. Ám ez csak arra volt jó, hogy azt a kudarcot leplezzék, ami a mai magyar futball sikertelenségét leírja.

Az előadások sorozatát Szöllősi György, a fourfourtwo.hu főszerkesztője zárta: Puskás Ferenc mítoszáról beszélt; a magyar labdarúgás egy igazi virtuózáról volt szó, aki a legendák sorába emelkedik. A válogatott bal-összekötője nemzetünk egyik nagy góllövője, akinek párját nem lehetett találni a világon. Erre az egyik legjobb példa a Bajnokcsapatok Európa-kupája az 1960-as döntője, amelyet a Real Madriddal megnyert. Azon a meccsen Öcsi bácsi felállított egy olyan rekordot, amely máig is áll, hiszen azon az alkalmon négy gólt vágott az Eintracht Frankfurtnak. Akkoriban országunkat Puskással azonosították, és sokszor ez az örökség ma is megmaradt.

A konferencia záróakkordjaként következett egy kerekasztal-beszélgetés az Aranycsapat eszmei örökségéről. E diskurzuson részt vett Kozma Mihály, az MLSZ futsal-fejlesztési igazgatója, Nagy Miklós, a Magyar Labdarúgó-játékvezetők Testületének örökös tiszteletbeli elnöke, Gelei Károly korábbi válogatott kapus és Sándor Mihály történész, sportszakíró. A Sebes-legénység megteremtett egy olyan stílust, amelyet az egész világ másolt, és a ma sokat emlegetett latin futballt is megalapozta. Ezt többen továbbfejlesztették és átalakították, de a honi labdarúgás rossz irányba ment, mert elfelejtette azt a kreatív, gyors gondolkodást igénylő és technikás futballt, ami jellemezte az ötvenes éveket. Vissza kell térnünk abba a korba, amikor „Puskás volt a marketingünk valutája” (Gelei Károly), és újraszerveznünk a futballunkat, hogy ismét visszaszerezzük régi ragyogásunkat.

Makranczi László

Egy el nem küldött levél

Egy el nem küldött levél
mely óva int mindentől...
meggondolatlanságtól
elhamarkodottságtól
szenvedéstől és
kintól, melybe
magad taszíthatod nyeglén.

Egy el nem küldött levél
a borítékban némán
lapul érintetlenül
amíg a lap megvénuül
és sárgás színét
dugja az ember
orra elé.

Egy el nem küldött levél
mely mindinkább fáj
valahányszor az ember
rápillant, s szeme
könnybe lábad nyeglén
mikor
mindent felidéz.

Egy el nem küldött levél
hever énelöttem is
gazdája nem is kitalált, sőt
nagyon is létező
bátorságom nem volt épp
hogy a postára szaladjak
mikor meglehettem volna még.

Szilágyi Ákos

Együtt érezni

Bárki bárkit kénye-kedve szerint sértegethet? A válasz egyszerű. Nem. Mégsem ezt tesszük, ott rúgunk a másikba, ahol csak lehet. Elítéljük azt, aki vékony, aki duci, aki szőke, aki vörös, aki szeplős, aki sebhelyes, aki szemüveges, aki rocker, aki mer önmaga lenni, és még sorolhatnám. Azt felejtjük el, hogy senki sem tökéletes, és mindenkit lehetne miért bántani. De van értelme?! Természetesen nincs. Mindenki-ben meg kell találnunk a szépet, a jót, hisz van olyan. Belerúghatsz másokba, azzal nem a másikat minősíted, hanem magadat. Belegondoltál már egy perc erejéig is a sértett helyzetébe? Nem? Mindjárt gondoltam! Ne a mások eltaposása vezéreljen! Légy olyan, aki tud mások fejével is gondolkodni, tud embertársaival érezni.

Juhász Andrea Gréta

A magyar labdarúgás napját november 25-én ünnepeljük, amikor is Sebes Gusztáv Aranycsapata a londoni Wembley Stadionban 6–3-ra verte, az akkor még 90 éve, hazai pályán veretlen Angliát. Lehetne sorra venni november 20-i emlékülés előadóit, ám úgy a jó leírni a hallottakat, ahogy kerek egészet alkotott.

A legjobb elkezdni Püski Levente, a Debreceni Egyetem docense, valamint Takács Tibor az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának történésze előadásával: képet festettek 1953-ról, amely váltás volt a Rákosi-diktatúrából a Nagy Imre vezette enyhülésbe. A Rákosi Mátyás fémjelzte korszak a hidegháború elején a terrorral volt egyenlő, hiszen rengeteg koncepció per zajlott abban a korszakban, és az Államvédelmi Hatóság is csak szigorú feltételek mellett engedte külföldre utazni a sportolókat. Takács Tibor információi szerint magyar sportolók csak akkor mehetek ki az országból, ha éremesélyesek voltak vagy világvversenyekre készültek. Nem hiába lett sikeres az 1952-es helsinki olimpia. Miután Sztálin 1953 márciusában

adóelengedés volt. A Rákosi-diktatúra után már minden kisebb siker is jobb hangulatba terelte az országot, főleg az „Évszázad mérkőzése”.

Itt kapcsolnám be Buzánszky Jenő, az Aranycsapat élő legendája előadását, hiszen ha valaki tudja, milyen volt akkoriban ez az összecsapás, ő igen. Jenő bácsi 88 éves, de a humora az egy cseppet sem öregedett, ezt az emberek nemcsak hangos nevetéssel, hanem vastapssal is jutalmazták. Ám ne szaladjunk előre, hiszen amellet, hogy az Aranycsapat hátvédje visszaemlékezett arra, mi történt 1953. november 25-én és előtte, fontos üzenetet is közvetített – a fiataloknak is. Elmondta, hogy rengeteg lemondás, fizikai, valamint lelki-erő kell ahhoz, hogy valaki elérje céljait. Ám amit a legfontosabbnak tartott: az, hogy mindenki büszkeséggel játsszon hazája válogatottjéért, hiszen ahogy ő is utalt rá: „A Himnusz lelkierőt ad”.

Ám vajon mi történhetett 1954-ben, amikor elvesztettük a világbajnokságot az NSZK ellen? Hegyi Iván, a Népszabadság sportrovatvezetője ezzel is foglalkozott. Siker volt vagy kudarc? Egyértelműen siker, hiszen Hegyi

Debreceni Főnix. Református ifjúsági lap. Kiadja a Debreceni Református Hittudományi Egyetem (DRHE)

Felelős kiadó: Dr. Fekete Károly, a DRHE rektora * A kiadó székhelye: Debrecen, Kálvin tér 16.

Szerkesztőség: 4026 Debrecen, Kálvin tér 16. Tel.: (52) 516 - 800/18558 * E-mail: fonix@kfrtkf.hu

NMHH-nyilvántartási szám: IO/4152-2/2012

Főszerkesztő: Arany Lajos * Hallgatói szerkesztők: Ásztai Lili, Lamos Péter, Makranczi László

Csermely Gábor (tervezőszerkesztő), Major Fanni, Nagy Angéla (tördelők)

* Fotós: Révész Gábor

Integrált médiafelületünk: www.licum.hu

Nyomdai munkálatok: Kapitális Nyomdaipari Kft., 4002 Debrecen Balmazújvárosi út 14 – felelős vezető: ifj. Kapusi József

* HU ISSN 1787-7652

